

Świadczenie wychowawcze po pięciu latach: 500 plus ile?

Michał Myck
Artur Król
Kajetan Trzciniński
Monika Oczkowska

Wstęp

Świadczenia wychowawcze w ramach programu Rodzina 500+ wypłacane są polskim rodzinom z dziećmi do 18. roku życia od 1 kwietnia 2016 roku. Początkowo wypłacane na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie i na pierwsze dziecko rodzinom spełniającym kryterium dochodowe, od lipca 2019 roku świadczenie zostało upowszechnione i przysługuje na każde dziecko w wieku do 18 lat. Przez ostatnie pięć lat przedstawiono szereg analiz następstw wprowadzenia świadczenia 500+ z punktu widzenia różnych konsekwencji dla sytuacji społeczno-ekonomicznej polskich rodzin z dziećmi – od kompleksowej oceny całej gamy tych konsekwencji (Magda i in. 2019), po analizy skupione na konkretnych efektach programu, jak wpływ na aktywność zawodową kobiet (Magda i in. 2018, Myck 2016, Myck i Trzciniński 2019) czy na poziom ubóstwa (Brzeziński i Najsztub 2017, Szarfenberg 2017, 2018). Choć szczegółowe analizy konsekwencji wynikających z wprowadzenia świadczenia 500+ były regularnie przedstawiane w ramach cyklu wcześniejszych raportów CenEA (np. Myck i in. 2016, 2019a, 2019b, 2020b), pięciolecie funkcjonowania programu stanowi dobrą okazję do podsumowania i uaktualnienia dotychczasowych wyliczeń. Jednocześnie, kolejna rocznica rozszerzenia systemu finansowego wsparcia rodzin o świadczenie 500+ ożywiła dyskusję odnośnie sposobu jego waloryzacji. W związku z tym w niniejszym Komentarzu przedstawiono uaktualnione wyliczenia finansowych korzyści gospodarstw domowych wynikających ze świadczenia 500+ oraz dokonano oceny kosztów dla sektora finansów publicznych przykładowych wariantów jego waloryzacji i ich konsekwencji w wymiarze dystrybucyjnym.

Analizy przeprowadzono z wykorzystaniem modelu *SIMPL* na danych z Badania Budżetów Gospodarstw Domowych przeprowadzonego przez GUS w 2019 r., które zostały stosownie przeważone i zindeksowane dla celów mikrosymulacyjnych (patrz np. Myck i Najsztub 2015; Myck i in. 2013, 2015; szczegóły zastosowanego podejścia mikrosymulacyjnego przedstawiono w m.in. Myck 2009, Morawski i Myck 2010, Domitrz i in. 2013, Myck i in. 2015a, 2015b). Należy podkreślić, że choć symulacje oparto o najnowsze dostępne informacje o sytuacji polskich gospodarstw domowych, to są to dane sprzed wybuchu pandemii COVID-19. Co za tym idzie, dane te nie uwzględniają konsekwencji pandemii dla sytuacji materialnej poszczególnych gospodarstw, w tym również ich wpływu na relatywną pozycję gospodarstw w rozkładzie dochodów. Zmiany w rozkładzie dochodów gospodarstw domowych związane z wybuchem pandemii są wypadkową z jednej strony wpływu wprowadzenia obostrzeń w życiu społecznym na zatrudnienie i wysokość zarobków członków gospodarstw domowych, zaś z drugiej strony, ewentualnych interwencji państwa wspierających gospodarstwa domowe dotknięte przez te obostrzenia. Jak sugerują wyniki przedstawione między innymi w Myck i in. (2020a), wpływ pandemii na sytuację materialną gospodarstw domowych był bardzo zróżnicowany w zależności od źródeł dochodów, sektora i formy zatrudnienia ich członków oraz możliwości utrzymania aktywności zawodowej pomimo wprowadzonych ograniczeń w życiu społeczno-gospodarczym. Na początku pandemii, na najwyższy poziom ryzyka pogorszenia sytuacji materialnej bezpośrednio ze względu na wprowadzone ograniczenia narażone były gospodarstwa w środkowej części rozkładu dochodów. Jednak w związku z ciągłymi zmianami ograniczeń wprowadzanych w gospodarce w kolejnych etapach pandemii, skutki dla gospodarstw domowych są obecnie niemożliwe do precyzyjnego oszacowania. Wyliczenia dystrybucyjne przedstawione w niniejszym Komentarzu są zatem oparte o najnowsze, przed-pandemiczne dane dotyczące polskich gospodarstw domowych, pochodzące z 2019 roku.

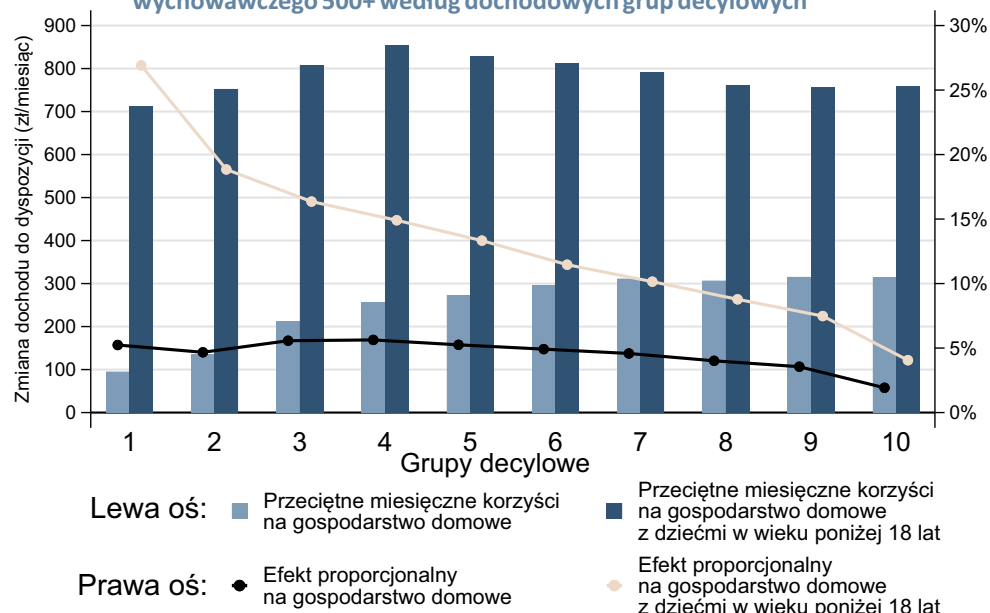
Świadczenie wychowawcze w dochodach gospodarstw domowych

Od lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze wypłacane w ramach programu Rodzina 500+ ma powszechny charakter, co oznacza, że upoważnieni są do niego rodzice każdego dziecka w wieku poniżej 18 lat, niezależnie od uzyskiwanych dochodów. Tym samym, podział korzyści wynikających z wypłat świadczenia w ujęciu dystrybucyjnym jest bezpośrednio związany z pozycją w rozkładzie dochodów gospodarstw posiadających dzieci w wieku 0-17 lat względem innych gospodarstw domowych. W związku z tym, że rodziny z dziećmi częściej plasują się wśród gospodarstw w górnej połowie rozkładu dochodów, z całkowitych wydatków budżetowych na świadczenie 500+, wynoszących 40.2 mld zł rocznie, proporcjonalnie większa część trafia do rodzin o wysokich dochodach. Szczegóły rozkładu całkowitych korzyści uzyskiwanych ze świadczenia wychowawczego względem dochodowych grup decylowych przedstawiono w Tabeli 1.¹ Na przykład, do rodzin z dziećmi z dwóch najwyższych decylowych grup dochodowych (czyli należących do 20% gospodarstw o najwyższych dochodach) obecnie trafia 9.9 mld zł rocznie, czyli 24.6% całkowitych wydatków na świadczenie wychowawcze. Z drugiej strony, do rodzin z dziećmi znajdujących się wśród 20% gospodarstw o najniższych dochodach trafia 4.7 mld zł rocznie, czyli jedynie 11.7% całkowitych kosztów programu Rodzina 500+. W porównaniu do 10% najbiedniejszych gospodarstw, do rodzin z dziećmi z najwyższej dochodowej grupy decylowej trafia 2,5 razy więcej całkowitych środków przeznaczanych na świadczenie 500+. Jednocześnie, patrząc na przeciętne korzyści w dochodowych grupach decylowych przedstawione na Wykresie 1, w ramach świadczenia 500+ gospodarstwa z dziećmi z najwyższej grupy decylowej otrzymują przeciętnie około 760 zł miesięcznie, o około 45 zł więcej niż te z najniższej grupy. Ponadto warto zauważyć, że biorąc pod uwagę wszystkie gospodarstwa domowe w danej grupie decylowej (z dziećmi i bez), nawet w proporcjonalnym ujęciu (względem dochodu do dyspozycji) świadczenie 500+ rozkłada się stosunkowo równomiernie. Proporcjonalne korzyści w pierwszych dziewięciu grupach dochodowych wahają się między 3.4% i 5.3%, i dopiero w najwyższej grupie spadają do 1.9%. Istotne zróżnicowanie korzyści w ujęciu proporcjonalnym widać dopiero patrząc na proporcjonalny efekt świadczenia wyłącznie wśród gospodarstw z dziećmi do 18. roku życia. Świadczenie to stanowi bowiem aż 26.9% dochodu do dyspozycji gospodarstw z dziećmi w pierwszej grupie decylowej. Proporcjonalny efekt spada w kolejnych grupach – do 18.9% i 16.4% w drugiej i trzeciej grupie, i wynosi jedynie 4.1% dochodu do dyspozycji w gospodarstwach domowych z dziećmi z dziesiątej grupy decylowej.

Tabela 1 Korzyści gospodarstw domowych wynikające ze świadczenia wychowawczego 500+ według dochodowych grup decylowych

Całkowite korzyści ze świadczenia 500+:	Dochodowe grupy decylowe										Razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
- w mld zł rocznie	2.03	2.68	3.63	4.10	4.27	4.43	4.59	4.60	4.90	5.00	40.22
- w %	5.05%	6.66%	9.03%	10.19%	10.62%	11.01%	11.41%	11.44%	12.18%	12.43%	100%

Wykres 1 Przeciętne korzyści gospodarstw domowych wynikające ze świadczenia wychowawczego 500+ według dochodowych grup decylowych

1 Dochodowe grupy decylowe – dziesięć grup obejmujących po 10% populacji, od gospodarstw o najniższych dochodach do dyspozycji do gospodarstw najzamożniejszych, wyliczonych na podstawie tzw. dochodu ekwiwalentnego, czyli uwzględniając różnice w wielkości gospodarstwa domowego z zastosowaniem zmodyfikowanej skali ekwiwalentnej OECD.

Tabela 1
Źródło: CenEA – obliczenia własne z wykorzystaniem modelu SIMPL na podstawie danych BBGD 2019 (przeważonych dla celów symulacyjnych i zindeksowanych do 2021 r.).

Wykres 1
Źródło: patrz Tabela 1.
Uwagi: efekt proporcjonalny – względem dochodu do dyspozycji.

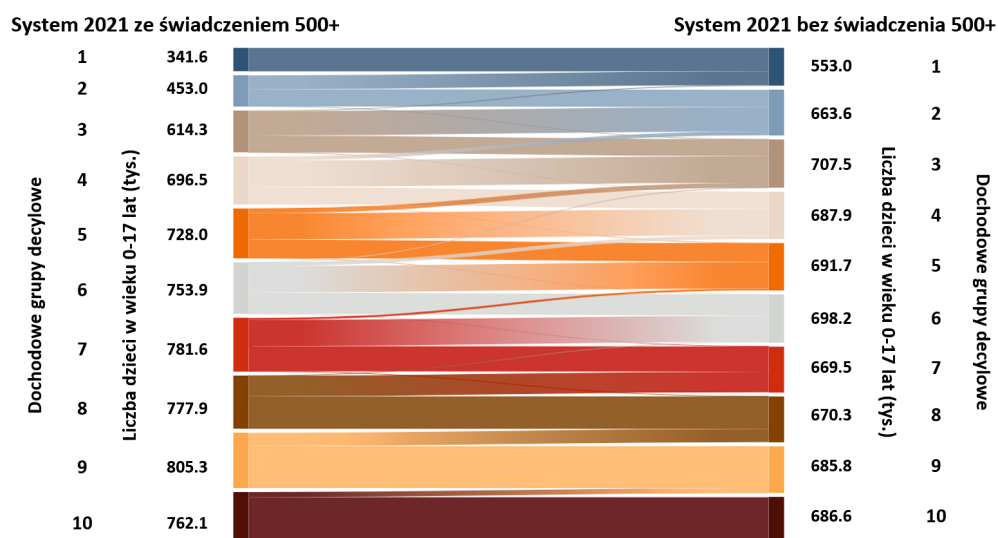
Świadczenie wychowawcze i pozycja rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów

Obecny, powszechny charakter świadczenia 500+ oznacza, że rozkład związanych z nim wydatków budżetowych (i jednocześnie korzyści dla gospodarstw domowych), jest wyłącznie wynikiem relatywnej pozycji rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów wszystkich gospodarstw. Niższy udział najuboższych gospodarstw w ogólnych korzyściach płynących ze świadczenia 500+ jest zatem wypadkową tego, że dochody większości rodzin z dziećmi plasują je w wyższych segmentach rozkładu (pomimo uwzględnienia struktury demograficznej gospodarstw przy wyliczaniu dochodu branego pod uwagę w ustalaniu relatywnej pozycji w rozkładzie dochodów, czyli tzw. ekwiwalencji dochodu). Biorąc pod uwagę wysokość wypłacanych świadczeń, ta relatywna pozycja rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów w pewnym stopniu może być wynikiem otrzymywania świadczenia 500+. Zasadnym zatem wydaje się pytanie o rolę, jaką świadczenie wychowawcze odgrywa w ukształtowaniu względnej pozycji rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów.

By ocenić skalę zmian w rozmieszczeniu rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów, będących bezpośrednim efektem wypłat świadczenia 500+, na Wykresie 2 przedstawiono liczbę dzieci w wieku poniżej 18 lat w gospodarstwach domowych według decylowych grup dochodowych w obecnym systemie (obejmującym świadczenie 500+) oraz w symulowanym, hipotetycznym wariantcie systemu, w którym wycofano wypłatę świadczenia wychowawczego.

Wykres 2 Świadczenie wychowawcze 500+ i jego wpływ na pozycję rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów

Wykres 2
Źródło: patrz Tabela 1.

Jak pokazano na Wykresie 2, wycofanie świadczenia 500+ spowodowałoby istotną zmianę relatywnej pozycji rodzin z dziećmi w rozkładzie dochodów, znacząco zwiększając liczbę dzieci w najniższych grupach dochodowych. Podczas gdy w aktualnym systemie w skład najbiedniejszych 20% gospodarstw domowych wchodzi 795 tys. dzieci w wieku 0-17 lat, w systemie bez świadczenia 500+ liczba ta wynosiłaby 1 216 tys. Istotne zmiany relatywnej pozycji gospodarstw domowych z dziećmi w rozkładzie dochodów miałyby miejsce również w wyższych grupach decylowych. Na przykład, 72 tys. dzieci, które jest obecnie w piątej grupie decylowej, przy wycofaniu świadczenia byłoby w trzeciej, a kolejne 384 tys. dzieci z piątej grupy – w czwartej. Świadczenie 500+ zmienia również względną pozycję gospodarstw z dziećmi o najwyższych dochodach. W obecnym systemie w skład najbogatszych 20% gospodarstw wchodzi 1 567 tys. dzieci. Odjęcie świadczenia 500+ od dochodów ich gospodarstw domowych zmniejszyłoby tę liczbę do 1 372 tys. Zatem nawet biorąc pod uwagę rozkład dochodów w scenariuszu bez świadczenia 500+, liczba dzieci wśród najbogatszych 20% gospodarstw domowych jest większa o prawie 15% w porównaniu do liczby dzieci w 20% najuboższych gospodarstw. Patrząc na rozkład dochodów uwzględniający wypłaty świadczenia 500+, w najbogatszych 20% gospodarstw jest dwa razy więcej dzieci niż wśród najbiedniejszych 20% gospodarstw. To z kolei oznacza, że każda forma prostej waloryzacji świadczenia wychowawczego stanowić będzie transfer dwukrotnie większej kwoty środków do gospodarstw z dwóch najwyższych grup decylowych względem środków przekazanych rodzinom z najuboższych 20% gospodarstw.

Koszty i dystrybucyjne konsekwencje waloryzacji świadczenia wychowawczego

Od momentu wprowadzenia świadczenia wychowawczego w kwietniu 2016 roku jego nominalna wartość nie uległa zmianie. Biorąc pod uwagę ogólny wzrost cen, realna wartość świadczenia w związku z tym z roku na rok maleje, a co za tym idzie, wpływ programu na sytuację materialną rodzin z dziećmi i tym samym na ograniczanie ubóstwa i wykluczenia jest coraz mniejszy. Od samego początku funkcjonowania świadczenia wychowawczego pojawiały się pytania o sposób jego waloryzacji, które jak dotąd pozostały bez jednoznacznej odpowiedzi.

Poniżej przedstawiono dwa potencjalne podejścia do waloryzacji świadczenia 500+. W pierwszym przypadku wzrost świadczenia odzwierciedla wyłącznie przeciętny wzrost cen w okresie od II kwartału 2016 roku do II kwartału 2021 roku, wynoszący 13.3%. Przywrócenie realnej wartości świadczenia wychowawczego w tym przypadku oznaczałoby jego wzrost z 500 zł do 567 zł miesięcznie. W drugim wariantcie waloryzacja bierze pod uwagę wartość koszyka dóbr koniecznego do zapewnienia rodzinom z dziećmi tzw. minimum socjalnego. Ten drugi sposób indeksacji świadczenia oznaczałby jego wzrost o prawie 23% do kwoty 615 zł miesięcznie. Jak przedstawiono w Tabeli 2, całkowity roczny koszt tych dwóch wariantów waloryzacji świadczenia 500+ wyniósłby odpowiednio 5.4 mld zł i 9.3 mld zł. Biorąc pod uwagę rozkład rodzin z dziećmi w ramach decylowych grup dochodowych, w zależności od wariantu waloryzacji, do gospodarstw domowych z najwyższej grupy dochodowej trafiłoby odpowiednio 0.7 mld zł i 1.2 mld zł. Natomiast dodatkowe wsparcie najbardziej potrzebujących 10% gospodarstw wyniósłoby odpowiednio 0.3 mld zł i 0.5 mld zł.

Tabela 2 Korzyści gospodarstw domowych wynikające z różnych form waloryzacji świadczenia wychowawczego 500+ według dochodowych grup decylowych

Waloryzacja w okresie II kw. 2016 – II kw. 2021 zgodnie z:	Wys. świadczenia (zł/m-c)	Całkowite roczne korzyści wynikające z waloryzacji (mld zł)										
		wg dochodowych grup decylowych										Razem
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
- inflacją CPI (13.3%)*	567	0.27	0.36	0.49	0.55	0.57	0.59	0.62	0.62	0.66	0.67	5.39
- wysokość minimum socjalnego (22.9%)**	615	0.47	0.62	0.83	0.94	0.98	1.02	1.06	1.06	1.13	1.15	9.25

Podsumowanie

Wprowadzenie świadczenia wychowawczego 500+ w kwietniu 2016 roku podniosło poziom bezpośredniego finansowego wsparcia rodzin z dziećmi w Polsce o ponad 140% (Myck i in. 2016). Upowszechnienie programu w lipcu 2019 roku istotnie poszerzyło poziom wsparcia, podnosząc jego koszt dla sektora finansów publicznych z 21.9 mld zł do 40.2 mld zł rocznie. To oznacza, że na sam program rodzina 500+ rząd przeznacza rocznie około 1.7% PKB. Jak pokazano w niniejszym Komentarzu, w obecnej formie świadczenie wychowawcze trafia do rodziców 6.7 mln dzieci w wieku 0-17 lat i istotnie wpływa na pozycję otrzymujących je rodzin w rozkładzie dochodów. W hipotetycznym systemie bez świadczenia 500+ do najbardziej potrzebujących 10% populacji zaliczałoby się 553 tysiące dzieci, zaś wypłata świadczenia powoduje, że w najniższej grupie decylowej jest ich ponad 200 tys. mniej. To potwierdza, że świadczenie wychowawcze przyczynia się do znaczącej poprawy warunków materialnych rodzin z dziećmi i do istotnego ograniczenia ubóstwa (por. Brzeziński i Najsztub, 2017). Jednak duża część rodzin z dziećmi w wieku 0-17 lat dysponuje na tyle wysokimi dochodami, że nawet bez wsparcia w formie świadczenia 500+ znajdowałaby się w najwyższych grupach dochodowych. W hipotetycznym systemie bez świadczenia 500+ w każdej z dwóch najwyższych grup decylowych byłoby około 690 tys. dzieci. W obecnym systemie, w którym na każde dziecko wypłacane jest 500 zł miesięcznie, dziewiąta grupa decylowa obejmuje 805 tys. dzieci, a wśród najbogatszych 10% populacji jest 762 tys. dzieci w wieku 0-17 lat. W efekcie, do rodzin z górnej połowy rozkładu dochodów trafia 58% całkowitych wydatków na program Rodzina 500+, a do biedniejszej połowy populacji- 42%.

Pozycja rodzin z dziećmi w ogólnym rozkładzie dochodów determinuje z jednej strony dystrybucyjne konsekwencje programu Rodzina 500+, a z drugiej, skutki wszystkich potencjalnych zmian, począwszy od waloryzacji jego nominalnej wysokości. Ogólny poziom cen w Polsce w ciągu pięciu lat od wprowadzenia programu Rodzina 500+ wzrósł o około 13.3%. Oznacza to, że przywrócenie realnej wartości świadczenia 500+ z kwietnia 2016 roku wymagałoby podniesienia go do 567 zł miesięcznie.

Tabela 2

Źródło: patrz Tabela 1.

* indeks inflacji CPI obliczony za okres II kwartał 2016 – II kwartał 2021, za ostatnie kwartały przyjmując projekcję inflacji NBP (www.nbp.pl);

** wzrost wysokości minimum socjalnego IPISS za okres 03.2016 – III kwartał 2020 (dla małżeństwa z dwójką dzieci; www.ipiss.com.pl), poszerzony o indeksację projekcją inflacji CPI za okres IV kwartał 2020 – II kwartał 2021 (NBP, www.nbp.pl).

Z kolei utrzymanie jego realnej wartości względem rosnącego minimum socjalnego wymagałoby podniesienia wysokości świadczenia wychowawczego do 615 zł miesięcznie. Dla sektora finansów publicznych waloryzacja 500+ w tych dwóch wariantach oznaczałaby dodatkowy koszt wynoszący odpowiednio 5.4 i 9.3 mld zł rocznie. Jednak bez względu na to, ile wyniosłaby waloryzacja, powszechne podniesienie wartości świadczenia 500+ oznaczać będzie transfer znaczącej części środków do rodzin o wysokich dochodach. Prawie 25% kosztów waloryzacji trafiłoby do rodzin z górnych 20% rozkładu dochodów, a jedynie około 12% do rodzin zaliczających się do najuboższych 20% populacji.

Jeśli nie zmieni się podejście rządu do charakteru świadczenia wychowawczego i utrzymanie zostaną zasady powszechnych wypłat świadczeń o tej samej wysokości bez względu na dochód rodziny, to każdorazowa waloryzacja wysokości świadczenia oznaczać będzie wysokie koszty dla sektora finansów publicznych, a tylko niewielka część dodatkowych środków trafiać będzie do portfeli rodzin o najniższych dochodach. Takie podejście będzie trudne do uzasadnienia szczególności w sytuacji, gdy w wyniku spowolnienia gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19 dochody części rodzin spadną i zwiększy się grupa gospodarstw zagrożonych ubóstwem.

Dystrybucyjny rozkład korzyści płynących ze świadczenia wychowawczego i wysokie koszty jego powszechnej waloryzacji uwypuklają wady przyjętych rozwiązań, o czym piszemy w naszych Raportach i Komentarzach od ponad pięciu lat (zestawienie publikacji na ten temat przedstawiono w Załączniku). Od kwietnia 2016 roku równoległe funkcjonują trzy najważniejsze elementy systemu finansowego wsparcia rodzin z dziećmi w Polsce – świadczenia rodzinne, ulgi podatkowe i świadczenie wychowawcze. Przykład uporządkowania systemu poprzez połączenie dwóch z nich przedstawiono jeszcze zanim świadczenie wychowawcze zaczęło obowiązywać (Myck i in. 2016). Tego rodzaju racjonalizacja systemu wydaje się tym bardziej zasadna obecnie, gdy wiele rodzin może wymagać dodatkowego wsparcia ze względu na trudną sytuację finansową związaną z pandemią COVID-19. Zamiast powracających dyskusji o wysokości waloryzacji świadczenia wychowawczego należałoby zatem zastanowić się nad kompleksową zmianą całego systemu wsparcia rodzin, mając na uwadze jasno określone cele polityki społeczno-gospodarczej. Pomimo radykalnego wzrostu poziomu finansowego wsparcia rodzin z dziećmi za pośrednictwem świadczenia wychowawczego, liczba urodzeń w Polsce w okresie 2017-2020 nie różni się od prognoz Głównego Urzędu Statystycznego z 2014 roku.² Trudno zatem uznać program Rodzina 500+ za sukces z punktu widzenia zmian demograficznych. Świadczenie wychowawcze z pewnością przyczyniło się do ograniczenia ubóstwa wśród rodzin z dziećmi (Brzeziński i Najsztub 2017; Szarfenberg 2017, 2018). Skala tej redukcji jest jednak skromna, biorąc pod uwagę rozmiar zaangażowanych środków. Jak pokazano w Myck i in. (2020b), dodatkowe środki przeznaczone w 2019 roku na rozszerzenie programu Rodzina 500+ przyniosły korzyści głównie rodzinom z górnej połowy rozkładu dochodów. Ponadto, choć upowszechnienie programu wyeliminowało w dużej mierze negatywne bodźce zniechęcające do aktywności zawodowej (Myck i Trzeciński 2019), to nie jest oczywiste, czy w obecnej sytuacji gospodarczej dojdzie do zwiększenia aktywności zawodowej kobiet, która spadła w wyniku wprowadzenia świadczenia w 2016 roku (Magda i in. 2018).

Efekty każdego programu społeczno-gospodarczego należy oceniać z punktu widzenia alternatywnych rozwiązań, które można było wprowadzić tym samym kosztem dla sektora finansów publicznych. Z takiej perspektywy, po pięciu latach funkcjonowania świadczenia wychowawczego 500+, przy wszelkich korzyściach, jakie przyniosło ono milionom rodzin w Polsce, flagowy program rządu Zjednoczonej Prawicy nie wypada najlepiej.

2 Różnica pomiędzy prognozą GUS z 2014 roku, która najlepiej odzwierciedla spodziewaną liczbę urodzeń zanim wprowadzono świadczenie 500+ (GUS, 2014), i faktyczną liczbą urodzeń w latach 2017-2020 wynosi zaledwie 1600 urodzeń.

Bibliografia

- Brzeziński, M., Najsztub, M. 2017. The impact of „ Family 500+” programme on household incomes, poverty and inequality. *Polityka Społeczna* 44(1): 16-25.
- Domitrz, A., Myck, M., Morawski, L., Semeniuk, A. 2013. Dystrybucyjny wpływ reform podatkowo-świadczeniowych wprowadzonych w latach 2006-2011. *Bank i Kredyt* 44(3).
- Główny Urząd Statystyczny 2014. Prognoza ludności na lata 2014-2050, GUS, Warszawa.
- Magda, I., Brzeziński, M., Chłoń-Domińczak, A., Kotowska, I.E., Myck, M., Najsztub M., Tyrowicz, J. 2019. Rodzina 500+— ocena programu i propozycje zmian. Raport Instytutu Badań Strukturalnych. IBS. Warszawa.
- Magda, I., A. Kiełczewska, and N. Brandt 2018. The Effects of Large Universal Child Benefits on Female Labour Supply, IZA Discussion Paper No. 11652, IZA-Bonn.
- Morawski, L., Myck, M. 2010. 'Klin'-ing up: Effects of Polish Tax Reforms on Those In and on those Out. *Labour Economics* 17(3): 556-566.
- Morawski, L., Myck, M. 2011. Distributional Effects of the Child Tax Credits in Poland and Its Potential Reform. *Ekonomista* 6: 815-830.
- Myck, M. 2009. Analizy polskiego systemu podatkowo-zasiłkowego z wykorzystaniem modelu mikrosymulacyjnego SIMPL. *Problemy Polityki Społecznej* 11: 86-107
- Myck, M. 2016. Estimating Labour Supply Response to the Introduction of the Family 500+ Programme. Working Paper 1/2016, CenEA.
- Myck, M., Kundera, M., Oczkowska, M. 2013. Finansowe wsparcie rodzin w Polsce: przykłady modyfikacji w systemie podatkowym. Raport Mikrosymulacyjny CenEA 02/2013.
- Myck, M., Kundera, M., Najsztub, M., Oczkowska, M. 2015a. Przedwyborcze miliardy: jak je wydać i skąd je wziąć. II Raport Przedwyborczy CenEA, 28/05/2015.
- Myck, M., Kundera, M., Najsztub, M., Oczkowska, M. 2015b. Programy wyborcze 2015: kto zyska, kto straci i ile to będzie kosztowało. V Raport Przedwyborczy CenEA, 13/10/2015.
- Myck, M., Kundera, M., Najsztub, M., Oczkowska, M. 2016. 25 miliardów złotych dla rodzin z dziećmi: projekt Rodzina 500+ i możliwości modyfikacji systemu wsparcia. Komentarz CenEA 18/01/2016.
- Myck, M., Najsztub, M. 2015. Data and model cross-validation to improve accuracy of microsimulation results: estimates for the Polish Household Budget Survey. *International Journal of Microsimulation* 8(1), pp. 33-66.
- Myck, M., Najsztub, M., Oczkowska, M., Trzeciński, K. 2019a. Pakiet podatkowo-świadczeniowych rozwiązań rządu Zjednoczonej Prawicy. Raport Przedwyborczy CenEA 12/04/2019.
- Myck, M., Oczkowska, M., Trzeciński, K. 2019b. Polityka podatkowo-świadczeniowa rządu Zjednoczonej Prawicy: program wyborczy i jego realizacja w latach 2015-2019. Raport Przedwyborczy CenEA 07/10/2019.
- Myck, M., Oczkowska, M., Trzeciński, K. 2020a. Skala ryzyka finansowego dla gospodarstw domowych: pierwsza fala konsekwencji gospodarczych pandemii COVID-19. Komentarz CenEA 23/03/2020.
- Myck, M., Oczkowska, M., Trzeciński, K. 2020b. Kwota wolna od podatku i świadczenie wychowawcze 500+ po pięciu latach od prezydenckich deklaracji. Komentarz Przedwyborczy CenEA 22/06/2020.
- Myck, M., K. Trzeciński (2019) From Partial to Full Universality: The Family 500+ Programme in Poland and its Labor Supply Implications, *ifo DICE Report* 17(03), 36-44.
- Szarfenberg, R. 2017. Effect of Child Care Benefit (500+) on Poverty Based on Microsimulation. *Polityka Społeczna* 44(1): 25-30.
- Szarfenberg, R. 2018. Ubóstwo i Pogłębiona Deprywacja Materialna Rodzin w Kontekście Wdrożenia „Programu 500+”. *Polityka Społeczna* 45(1): 11-17.

Załącznik

Analizy CenEA poświęcone konsekwencjom programu Rodzina 500+ na przestrzeni pięciu lat jego funkcjonowania – od analiz deklaracji wyborczych z 2015 roku po ocenę programu w czasie prezydenckiej kampanii wyborczej 2020:

- [Programy wyborcze 2015: kto zyska, kto straci i ile to będzie kosztowało \(Raport CenEA, październik 2015\)](#)
- [Portfele gospodarstw domowych po exposé premier Beaty Szydło \(Komentarz CenEA, listopad 2015\)](#)
- [25 miliardów złotych dla rodzin z dziećmi: projekt Rodzina 500+ i możliwości modyfikacji systemu wsparcia \(Komentarz CenEA, styczeń 2016\)](#)
- [Estimating Labour Supply Response to the Introduction of the Family 500+ Programme \(CenEA Working Paper, wrzesień 2016\)](#)
- [The impact of „Family 500+” programme on household incomes, poverty and inequality \(Polityka Społeczna, grudzień 2017\)](#)
- [Pakiet podatkowo-świadczeniowych rozwiązań rządu Zjednoczonej Prawicy \(Raport CenEA, kwiecień 2019\)](#)
- [Rodzina 500+: ocena programu i propozycje zmian \(Raport FOR/IBS, maj 2019\)](#)
- [Polityka podatkowo-świadczeniowa rządu Zjednoczonej Prawicy: program wyborczy i jego realizacja w latach 2015-2019 \(Raport CenEA, październik 2019\)](#)
- [From Partial to Full Universality: The Family 500+ Programme in Poland and its Labor Supply Implications \(ifo DICE Report, październik 2019\)](#)
- [Kwota wolna od podatku i świadczenie wychowawcze 500+ po pięciu latach od prezydenckich deklaracji \(Komentarz CenEA, czerwiec 2020\)](#)

Analizy przedstawione w komentarzu są częścią mikrosymulacyjnego programu badawczego Fundacji Centrum Analiz Ekonomicznych, CenEA. Dane wykorzystane w analizach pochodzą z Badania Budżetów Gospodarstw Domowych 2019 i zostały udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny. Główny Urząd Statystyczny nie ponosi odpowiedzialności za wyniki przedstawione w komentarzu i za wnioski z nich płynące. Wnioski zawarte w komentarzu opierają się na obliczeniach przeprowadzonych przez autorów przy użyciu modelu *SIMPL*.

CenEA jest niezależną, apolityczną jednostką naukowo-badawczą skupiającą się na analizie konsekwencji polityki społeczno-gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski. CenEA została założona przez Stockholm Institute of Transition Economics (SITE) i jest polskim partnerem FREE Network. Głównym kierunkiem badań naukowych CenEA są analizy na poziomie mikro, ze szczególnym uwzględnieniem badań rynku pracy, sytuacji materialnej gospodarstw domowych oraz procesu starzenia się populacji. CenEA jest polskim partnerem naukowym międzynarodowego projektu badawczego EUROMOD (europejski model mikrosymulacyjny) i prowadzi prace badawcze z wykorzystaniem polskiego modelu mikrosymulacyjnego *SIMPL*. Więcej informacji na stronie www.cenea.org.pl.

O autorach:

dr hab. Michał Myck jest dyrektorem i członkiem Zarządu CenEA. Monika Oczkowska jest starszym analitykiem, Artur Król i Kajetan Trzczeński są analitykami w CenEA.

Niniejszy Komentarz powstał w ramach projektu FROGEE przy wsparciu finansowym ze strony szwedzkiej Agencji ds. Współpracy na rzecz Międzynarodowego Rozwoju (Swedish International Development Cooperation Agency, Sida). Opracowania publikowane w ramach FROGEE stanowią wkład w dyskusję o nierównościach w regionie Europy Środkowej i Wschodniej. Więcej informacji na stronie www.freepolicybriefs.com. Poglądy zawarte w Komentarzu wyrażają opinie autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska sieci FREE Network ani Sida.

